

ฟิลิปปินส์หวั่นข้าวไม่พอขอซื้อข้าวจิจูจิ หลังเวียดนามระงับส่งออก

ฟิลิปปินส์เตรียมรับมือกับสถานการณ์หลังจากเวียดนามแหล่งนำเข้าข้าวเบอร์หนึ่งระงับการส่งออกข้าวชั่วคราว เพื่อให้มีอุปทานเพียงพอสำหรับประชาชนเวียดนามในช่วงวิกฤติโควิด-19

นาย William D. Dar รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรกล่าวว่า กระทรวงเกษตรได้ขออนุมัติงบประมาณเพิ่มเติมจำนวน 3.2 หมื่นล้านเปโซ เพื่อให้แน่ใจว่าประเทศจะมีข้าวเพียงพอ ทั้งนี้ การนำเข้าข้าวและพิธีการศุลกากรเข้ายังดำเนินการตามปกติอย่างต่อเนื่อง โดยกระทรวงเกษตรได้มีการตรวจสอบเอกชนที่นำเข้าข้าว ทำให้มั่นใจว่าปริมาณข้าวจะมีเพียงพอในช่วงนี้ อย่างไรก็ตาม ถ้าสหรัฐบาลเวียดนามได้สั่งระงับการส่งออกข้าวชั่วคราวเพื่อความมั่นคงทางอาหาร เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทวีความรุนแรงขึ้น โดยเวียดนามเป็นแหล่งนำเข้าข้าวรายใหญ่ที่สุดของฟิลิปปินส์ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 73 ของการนำเข้าทั้งหมดในปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรกล่าวเพิ่มเติมว่าปริมาณข้าวในสต็อกขณะนี้จะมีเพียงพอไปอีก 2 เดือนข้างหน้า และกระทรวงเกษตรจะใช้มาตรการอื่นๆ เพื่อให้มั่นใจว่าข้าวจะมีบริโภคไปจนถึงสิ้นปี โดยกำลังพิจารณาการเพิ่มการเพาะปลูกข้าวในพื้นที่เขต Cagayan Valley และ Central Luzon เพื่อเพิ่มผลผลิตในช่วงไตรมาสที่สามของปี 2563 ทั้งนี้ มั่นใจว่าข้าวจะไม่ขาดแคลนในช่วงการปิดเมืองจากปริมาณข้าวที่นำเข้ามาก่อนหน้านี้อย่างต่อเนื่องประกอบกับปริมาณผลผลิตข้าวที่เก็บเกี่ยวในช่วงนี้ นอกจากนี้ ยังมีแหล่งนำเข้าจากประเทศอื่นๆ เช่น ไทย เมียนมา อินเดียและปากีสถาน เป็นต้น โดยอาจพิจารณาซื้อในรูปแบบรัฐบาลต่อรัฐบาล

ในขณะที่สมาพันธ์เกษตรกรอิสระ (The Federation of Free Farmers: FFF) เห็นว่าปัญหาอาจจะเกิดขึ้นในช่วงกรกฎาคม – กันยายน หากเวียดนามยังคงระงับการส่งออกข้าวต่อไป โดยนาย Raul Montemayor ผู้จัดการ FFF เห็นว่าฟิลิปปินส์ควรเตรียมความพร้อมสำหรับสถานการณ์ฉุกเฉินและกรณีที่เลวร้ายที่สุดที่เป็นไปได้ อย่างไรก็ตาม เห็นว่าเวียดนามไม่น่าจะหยุดการส่งออกข้าวทั้งหมดอย่างสิ้นเชิง แต่อยู่ที่ว่าจะเสนอขายในราคาและปริมาณเท่าไร ซึ่งในขณะนี้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 แ่ลง ทำให้การขนส่งและท่าเรือได้รับผลกระทบเรียบร้อยแล้วจะเห็นได้จากประเทศผู้ส่งออกมีการส่งออกลดต่ำกว่าการส่งออกปกติและพิจารณา

นโยบายภาครัฐ

ศรษฐกิจการลงทุน

แนวโน้มการตลาด

รายงานสินค้าและบริการ

จัดลำดับความสำคัญต่อการบริโภคภายในประเทศของตนเองก่อน ซึ่งสถานการณ์เช่นนี้จะทำให้อุปทานลดลงในตลาด และจะทำให้ราคาข้าวปรับตัวสูงขึ้น อย่างเช่นในปี 2551 ที่เกิดวิกฤติการเงินทั่วโลก ทำให้เวียดนามลดการส่งออกข้าว ส่งผลให้ราคาข้าวพุ่งสูงขึ้นกว่า 1,000 เหรียญสหรัฐฯ ต่อตัน ซึ่งขณะนี้ราคาส่งออกปัจจุบันอยู่ที่ประมาณ 400 - 450 เหรียญสหรัฐฯ ต่อตัน นอกจากนี้ ภาคการผลิตข้าวของเวียดนามยังประสบความท้าทายเพิ่มเติมในปีนี นอกจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 แล้วแต่ยังประสบปัญหาเรื่องความผันผวนของผลผลิต เนื่องจากพื้นที่ในการเพาะปลูกของประเทศก็มีแนวโน้มลดลง นาย Montemayor กล่าวเพิ่มเติมว่า สำหรับประเทศไทยซึ่งเป็นแหล่งนำเข้าข้าวรายใหญ่อันดับ 2 ของฟิลิปปินส์ คาดว่าจะมีการส่งออกลดลงในปีนีเช่นกันและจะลดลงต่ำสุดในรอบ 7 ปี เนื่องจากข้าวไทยมีราคาแพงเกินไปสำหรับผู้นำเข้า และการนำเข้าโดย NFA (แบบ G to G) ได้ถูกยกเลิกไปตามกฎหมายฉบับใหม่ (Rice Tariffication Law)

ทั้งนี้ ปัจจุบันเวียดนามถือเป็นผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่อันดับ 3 ของโลก รองจากอินเดียและไทย โดยในปี 2562 เวียดนามส่งออกข้าวกว่า 6.37 ล้านตันและเป็นการส่งออกมายังฟิลิปปินส์ถึง 2.1 ล้านตัน และจากข้อมูลของ Department of Agricultural Products Processing and Market Development ของเวียดนามระบุว่าฟิลิปปินส์จะยังคงเป็นตลาดส่งออกหลักของเวียดนาม แต่จะมีปริมาณและมูลค่าต่ำกว่าปีก่อน สำหรับข้อมูลสต็อกข้าวของฟิลิปปินส์คาดว่าจะมีปริมาณ 2.6 ล้านตัน ในช่วงไตรมาสแรกของปีนี้ หรือเทียบเท่ากับ 75 วัน ทั้งนี้ ชาวฟิลิปปินส์มีการบริโภคข้าวเฉลี่ยประมาณ 35,369 ตันต่อวัน

ล่าสุด คณะทำงานเฉพาะกิจด้านการจัดการโรคอุบัติใหม่ (The Inter-Agency Task Force on the Management of Emerging Infectious Diseases: IATF-MEID) ได้อนุมัติข้อเสนอของกระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ ในการนำเข้าข้าวเพิ่ม 3 แสนตัน แบบรัฐบาลต่อรัฐบาล (Government to Government) กับประเทศคู่ค้าในอาเซียน และประเทศอื่นๆ นอกอาเซียน เช่น อินเดีย และปากีสถาน เพื่อติดต่อขอซื้อข้าวมาสำรองต่อไป

ที่มา: หนังสือพิมพ์ The Philippine Star วันที่ 27 มีนาคม 2563 และวันที่ 29 มีนาคม 2563

ผลกระทบ

- สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทวีความรุนแรงและส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง โดยแต่ละประเทศไม่แน่ใจว่าสถานการณ์ดังกล่าวจะยืดเยื้ออีกนานแค่ไหน ความมั่นคงทางอาหารจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับประชาชนในสถานการณ์เช่นนี้ โดยล่าสุดเวียดนามซึ่งเป็นประเทศผู้นำส่งออกข้าวอันดับต้นของโลก ได้ออกคำสั่งระงับการส่งออกข้าวชั่วคราวสำหรับสัญญาซื้อขายใหม่ เพื่อให้มั่นใจว่าข้าวจะมีเพียงพอสำหรับประชาชน ทั้งนี้ เหตุผลสำคัญที่รัฐบาลเวียดนามได้ออกคำสั่งดังกล่าว เนื่องจากผู้ส่งออก

นโยบายภาครัฐ

ศรษฐกิจการลงทุน

แนวโน้มการตลาด

รายงานสินค้าและบริการ

เวียดนามมีการทำสัญญาซื้อขายข้าวล่วงหน้าไว้ปริมาณมาก ในขณะที่ความต้องการสำรองข้าวของประชาชนชาวเวียดนามเพิ่มมากขึ้นจากสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโควิด-19 ประกอบกับเวียดนามกำลังเผชิญภาวะภัยแล้งทำให้ผลผลิตข้าวลดลง รวมทั้งพื้นที่เพาะปลูกข้าวทางตอนใต้บริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงลดลงจากปัญหาน้ำทะเลหนุนสูง ซึ่งการระงับการส่งออกข้าวของเวียดนามดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อฟิลิปปินส์อย่างแน่นอน เนื่องจากฟิลิปปินส์พึ่งพาการนำเข้าข้าวจากเวียดนามในปริมาณมาก

• เดิมฟิลิปปินส์กำหนดให้ข้าวเป็นสินค้าอ่อนไหว ควบคุมการนำเข้าโดยจำกัดเชิงปริมาณ (Quantitative Restriction: QR) และมอบหมายให้หน่วยงาน National Food Authority (NFA) เป็นผู้บริหารการนำเข้าข้าวเพื่อความมั่นคงของประเทศเพียงหน่วยงานเดียว ต่อมาเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2562 รัฐบาลฟิลิปปินส์ได้ยกเลิกระบบ QR และใช้กฎหมายการเปิดเสรีนำเข้าข้าวแทน ทำให้การซื้อขายข้าวในรูปแบบรัฐบาลต่อรัฐบาล (G to G) โดย NFA กับรัฐบาลประเทศผู้ส่งออกข้าวสำคัญถูกยกเลิกไปด้วย ซึ่งหลังจากการเปิดเสรีนำเข้าข้าว พบว่าฟิลิปปินส์มีการนำเข้าในปริมาณที่สูงขึ้นอย่างมากจนกลายเป็นผู้นำเข้าข้าวอันดับ 1 ของโลกแทนจีนในปีที่ผ่านมา โดยนำเข้าสูงถึง 2.76 ล้านตัน ซึ่งเป็นการนำเข้าจากเวียดนามถึง 2.15 ล้านตัน และในปีนี้ USDA คาดการณ์ว่าฟิลิปปินส์จำเป็นต้องนำเข้าข้าวถึง 3.3 ล้านตัน อย่างไรก็ตาม จากกรณีที่เวียดนามระงับการส่งออกข้าวชั่วคราวแบบไม่มีกำหนดที่แน่นอน ทำให้รัฐบาลฟิลิปปินส์เริ่มวิตกกังวลอาจต้องเผชิญกับปัญหาการขาดแคลนข้าวในช่วงวิกฤติโควิด-19 จึงต้องเร่งสต็อกข้าวเพิ่มมากขึ้น และก่อนที่ประเทศผู้ผลิตข้าวอื่นๆ จะดำเนินนโยบายเช่นเดียวกับเวียดนาม โดยรัฐบาลฟิลิปปินส์จะนำวิธีการซื้อข้าวแบบ G to G กลับมาใช้หลังจากได้ถูกยกเลิกไปตั้งแต่การเปิดเสรีนำเข้าข้าว เนื่องจากต้องการซื้อข้าวในปริมาณมาก รวมทั้งการซื้อแบบ G to G จะทำให้รัฐบาลฟิลิปปินส์แน่ใจได้ว่าข้าวจะถูกส่งมอบตามสัญญา

โอกาสและแนวทางในการปรับตัวของเอกชนไทย

การส่งออกข้าวไทยในปี 2563 นับเป็นปีที่ท้าทายและยากลำบากอีกปีหนึ่ง เนื่องจากมีปัจจัยลบหลายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การส่งออกข้าวของไทย โดยปัจจัยลบสำคัญที่ผ่านมาคือ ค่าเงินบาทแข็งค่าทำให้ราคาข้าวไทยมีแพงกว่าคู่แข่ง ซึ่งในขณะนี้มีความผันผวนแนวโน้มที่ดีขึ้นเนื่องจากค่าเงินบาทได้เริ่มอ่อนค่าลงส่งผลให้ข้าวไทยแข่งขันได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยภาวะภัยแล้งที่คาดว่าจะทำให้ผลผลิตข้าวไทยปีนี้ออกสู่ตลาดน้อยลง ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดไวรัสโควิด-19 ที่ทวีความรุนแรงขึ้น ทั้งนี้ การระงับการส่งออกข้าวของเวียดนามน่าจะเป็นโอกาสดีต่อข้าวไทยที่จะทวงส่วนแบ่งตลาดข้าวในฟิลิปปินส์กลับคืน อย่างไรก็ตาม ภาครัฐและเอกชนไทยที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาตรวจสอบปริมาณผลผลิตและสต็อกข้าวของไทยให้แน่ใจว่าเพียงพอและไม่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารในประเทศในช่วงวิกฤติโควิด-19 ก่อนจะตัดสินใจทำสัญญาซื้อขายทั้งในรูปแบบเอกชนกับเอกชน หรือรัฐบาลต่อรัฐบาลต่อไป

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงมะนิลา

1 เมษายน 2563

นโยบายภาครัฐ

ศรษฐกิจการลงทุน

แนวโน้มการตลาด

รายงานสินค้าและบริการ